

1944, 27. prosince. Michalovce. — Z rezoluce za spravodlivou pozemkovou reformu, prijaté na okresní manifestační schůzi rolníků.

Obraciamе sa s výzvou k všetkým roľníkom, k všetkému pracujúcemu ľudu vidieka, aby všade verejne prejednali nasledujúce návrhy, aby národné výbory zaujali k nim stanovisko.¹ Navrhujeme:

1. Aby Národné výbory v každej obci v každom okrese zaistily všetky majetky maďarských a nemeckých veľkostatkárov, nemeckých kolonistov a zradcov národa.
2. Aby Národné výbory prevzaly tieto majetky do svojej správy.
3. Aby Národné výbory pristúpily spolu s výbormi zemerobotníkov a pracujúcich roľníkov k bezplatnému rozdeleniu tejto pôdy, predovšetkým medzi tými, ktorí to najviac potrebujú, ktorí v radoch partizánov, v radoch čs. armády v národno-oslobodzovacom boji dokázali svoju vernosť slovenskému národu a Československej republike.

Nech žije spravodlivá pozemková reforma! Všetku slovenskú pôdu do slovenských rúk.

Nová Sloboda, 29. 12. 1944, čís. 9. „Za ľudovú pozemkovú reformu“ — VHÚ Praha — knihovna.

1944, 29. prosince. Moskva. — Depeše vládního delegáta pro osvobozené území Fr. Němce prezidentu a československé vládě do Londýna o národním hnutí za připojení Zakarpatské Ukrajiny k Sovětskému svazu a o postoji sovětské vlády k této otázce.

Po rozhovorech v Moskvě¹ předkládám tento názor o celkové situaci:

4. Volby byly provedené. Výsledek volieb je nasledovný: v 38 obciach čisto komunistická kandidátka (väčšina ruských obcí), asi v desať obciach obč. blok. V zbývajúcich obciach polovina z kom. strany a polovina z obč. bloku.

5. Na 9. februára t. r. bol určený termín volieb do okresného národného výboru. Volby byly provedené nasledovným spôsobom: Boli zvolaní všetci predsedovia a podpredsedovia miestnych NV, ktorí majú hlasovacie právo, volili zdvihnutím ruky. Prítomní 145 až 150 členovia hlasovali za každého delegáta zvlášť. Hlasy byly pri každej osobe spočítané jak za, tak proti. Boli zvolení 19 členovia komunistickej strany a 19 členovia občianskeho bloku. Vzhľadom ku väčšine kom. strany bol zvolený všetkými prítomnými väčšinou hlasov predseda za komunistickú stranu.“ [Tamtéž, rovněž nedatováno.]

Ve zprávě okresního sekretariátu v Gíraltovcích (osvobozeny před 20. 1. 1945) se udává, že volba MNV byla provedena v 60 obcích okresů. Ze zvolených 765 členů NV bylo 300 komunistů a 465 bezpartijních. [Tamtéž, nedatováno.]

¹ Rezoluce byla projednána na zasedání ONV v Michalovcích dne 30. 12. 1944. ONV schválil rezoluci v plném znění a přijal usnesení plně akceptující uvedené tři zásady pozemkové reformy. (OA Michalovce, f. ONV Michalovce, Zápisnica zo zasadnutia ONV 1944—1945.)

¹ Vládní delegát Němec ani tzv. velitel pro osvobozené území generál Hasal, jimž přisoudila buržoazní vláda závažnou roli při uskutečňování jejích protilidových plánů na osvobozeném území Zakarpatska, neuspěli. Ministr Němec se pokusil vládnout, avšak tváří v tvář živelnému hnutí a vůli lidu Zakarpatské Ukrajiny kapituloval. Proti činnosti Velitelství osvobozeného území a jeho snahám o budování kontrarevoluční armády a proti špionážní a výrazně protisovětské činnosti jeho příslušníků, prováděné v bezprostředním zázemí bojující sovětské armády, se musely ohradit sovětské vládní a vojenské kruhy.

Nakonec vládní delegát (spolu s politickým poradcem komunistou J. Valo) odjel ze Zakarpatské Ukrajiny do Moskvy, aby urgoval na čs. vládě zásadní řešení otázky. Do Moskvy dorazil 11. prosince 1944. Tehdy nastala velmi čilá výměna korespondence mezi Němcem (resp. velvyslancem Fierlingerem) a čs. vládními kruhy v Londýně. Tyto depeše jsou vesměs v plném znění publikovány v knize Zd. Fierlingera Ve službách ČSR II (str. 462—504) a dávají přesný pohled na vývoj otázky, na postoj československé vlády i vládních kruhů sovětských. V průběhu prosince došlo k jednání o otázce Zakarpatské Ukrajiny na sovětském ministerstvu za-